

## ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN SPORDA ŞİDDET VE İSTENMEYEN DAVRANIŞLARA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN CİNSİYETE GÖRE KARŞILAŞTIRILMASI (SİİRT ÜNİVERSİTESİ BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR YÜKSEKOKULU ÖRNEĞİ)

### THE COMPARISON OF THE OPINIONS OF UNIVERSITY STUDENTS ABOUT VIOLENCE AND OTHER UNWANTED BEHAVIORS BASED ON GENDER (SİİRT UNIVERSITY, SCHOOL OF PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS SAMPLE)

<sup>1</sup>Servet REYHAN

<sup>1</sup>Siirt Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Siirt, Türkiye  
reyhan\_servet@hotmail.com

#### ÖZET

Bu araştırmada Siirt Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin sporda şiddet ve istenmeyen davranışlara ilişkin görüşlerinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya 2015-2016 eğitim ve öğretim yılında Siirt Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencisi olan toplam 114 öğrenci (43 kadın, 71 erkek) katılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin sporda şiddet ve istenmeyen davranışlara ilişkin görüşlerinin belirlenmesinde Şeker (2011) tarafından geliştirilen anket kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen verilerin istatistiksel analizlerinde SPSS 22.0 veri analiz programında frekans ve ki-kare analizlerinden yararlanılmıştır. Araştırmanın sonunda, öğrencilerin sporda istenmeyen davranışlara ilişkin görüşlerinin cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir ( $p>0.05$ ). Bunun yanında, araştırmaya katılan öğrencilerin “Taraftarların takımın başarısızlığı nedeniyle kulüp yönetimine karşı saldırgan şekilde hareket etmelerini uygun buluyor musunuz?” sorusuna verdikleri cevapların cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ( $p<0.05$ ). Sonuç olarak, beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinde cinsiyetin sporda istenmeyen davranışlara ilişkin görüşleri etkilemediği, buna karşılık cinsiyetin sporda şiddet hakkındaki görüşleri etkileyen bir unsur olduğu söylenebilir.

**Anahtar kelimeler:** Spor, cinsiyet, sporda istenmeyen davranışlar, sporda şiddet

#### ABSTRACT

The aim of this research is to find out the opinions of the students studying at Siirt University School of Physical Education and Sports about violence and unwanted behaviors in sports. 114 participant (43 Female, 71 Male) studying at Siirt university School of Physical Education and Sports department in 2015-2016 academic year. The survey invented by Şeker (2011) was used in this research to determine the opinions of participants about violence and unwanted behaviors in sports. In the analysis of the data obtained in this research, the frequency and chi-square analysis of SPSS 22.0 data analysis program was used. At the end of the research, it was found out that the opinions of the participants about violence and unwanted behaviors in sports did not differ statistically from each other based on gender ( $p>0.05$ ). Besides, the answers given for the question: “Do you approve the aggressive behaviors of the fans towards the management because of the failure of the team?” differ statistically based on gender ( $p<0.05$ ). As a result, it can be said that for students studying in School of Physical Education and sports department, gender does not affect the opinions about unwanted behaviors in sports. In addition, it can be said that gender is an element affecting the opinions about violence in sports.

**Keywords:** Sport, gender, unwanted behaviors in sport, violence in sport

**JEL CODE:** L83

## GİRİŞ

Tüm dünyada popüler bir spor dalı haline gelen futbol oyunu insan ve toplum yaşamını birçok açıdan etkilemektedir. Profesyonel düzeyde ele alındığı zaman futbol oyunu ciddi bir ekonomik pazar olarak değerlendirilmekte, ekonomik canlılığı içinde barındıran bir oldu olarak değerlendirilmektedir. Bireysel açıdan ele alındığı zaman futbol, insanların serbest zamanlarını değerlendirmek için yöneldikleri spor etkinliklerinin başında gelmektedir. Aktif olarak futbola katılan bireylerin hem genel sağlık düzeyleri gelişmekte hem de temel motorsal

kapasiteleri yükselmektedir. Bunun yanında serbest zamanları değerlendirme amacıyla futbol maçlarında seyirci olan insanlar stresten uzaklaşmakta ve psikolojik olarak rahatlamaktadırlar.

İnsan ve toplum yaşamı için birçok yararı olan futbol spor ahlakına ve toplum yapısına uygun olmayan birçok olumsuzluğu da içinde barındırmaktadır. Söz konusu olumsuzlukların başında taraftar şiddeti, holiganizm, şike ve doping gelmektedir. Futbolda sıklıkla karşılaşılan bu olumsuz davranışların içerisinde sadece futbolcu ve taraftarlar değil, aynı zamanda futbol yöneticileri ve kitle iletişim araçları da yer almaktadır. Futbolda ortaya çıkan olumsuz davranış biçimlerinin temelinde birçok unsur yer almaktadır. Tanrıveri'ye (2012) göre futbolda şiddet ve saldırganlık gibi olumsuzluklar özellikle futbol oyunu ticari bir hale geldikten sonra yaygınlaşmıştır. Çünkü futbol oyunu ticari bir yapıya büründükten sonra futbolda temel amaç kazanma haline gelmiş, futbol oyunu içindeki insani ve ahlaki değerler gözden çıkarılmaya başlamıştır. Buna paralel olarak spor etkinliklerinin üzerine kurulduğu barış, sevgi, sportmenlik ve dostluk gibi değerler yozlaşmış, sporla bağdaşmayan saldırganlık ve şiddet davranışları artmıştır.

Futbol sahalarında sıklıkla karşılaşılan ve spor ahlakına uygun düşmeyen davranışların başında taraftar şiddeti gelmektedir. Bazı araştırmacılar futbolda taraftar şiddetini önemli bir sosyal sorun olarak tanımlamaktadırlar (Van Der Meij ve ark., 2015). Taraftar şiddeti genellikle sözlü (küfür, hakaret vb.) olarak gerçekleşmektedir (Reyhan, 2015). Taraftar şiddetini önlemeye yönelik birçok tedbir alınmasına ve yasal düzenlemelere gidilmesine rağmen taraftar şiddetini tamamen bitirmek mümkün olmamıştır. Özsoy (2001), holiganizm ve fanatizm yüzünden futbol maçı izlemeye giden taraftarların statlarda öldüğünü, yaralandığını veya psikolojilerinin bozulduğunu ifade etmektedir. Gerçekten de dünya genelinde ve Türkiye'de taraftar şiddeti hala önüne geçilememiş bir sorun olarak görülmektedir. Piquero, Jennings & Farrington'a (2015) göre spor alanında önemli bir sorun haline gelen taraftar şiddeti ve holiganizm suç teşkil eden anti-sosyal bir davranış olarak değerlendirilmektedir.

Yakın tarihteki olaylar gözden geçirildiğinde, 1967 yılında Kayseri-Sivas arasında yapılan 2. Lig maçında 34 kişinin öldüğü olaylar, 2000 yılında UEFA Kupası'nda Galatasaray-Leeds United maçı öncesinde İstanbul'da iki İngiliz taraftarın öldürülmesi, 2004 Kasım ayında bir Beşiktaş taraftarının tribünde bıçaklanması, yakın tarihimizde yaşanan stadyum olayları arasında yer almaktadır (Özsoy, 2001). Günümüzde futbol taraftarları üzerine yapılan araştırma bulguları da (Taştan, 2009; Bilir & Sangün, 2014; Tutkun ve ark., 2012) taraftarların şiddet eğilimlerinin hala yüksek olduğunu göstermektedir. Sporda şiddeti etkileyen birçok unsur bulunmakta olup (Yücel, Atalay & Gürkan, 2015), taraftar şiddetini tetikleyen unsurlar içerisinde rakip takım taraftarlarının, takımın kötü oyununun (Kuru & Var, 2009), medyanın (Yücel, Atalay & Gürkan, 2015; Demirel, 2013; İlhan & Çimen, 2011), kulüp yöneticilerinin (Taştan; 2009; Bahadır, 2006), hakemlerin (Özen, Eygü & Kabakuş, 2013) ve taraftarların sahip oldukları sosyo-demografik özelliklerin (Koçer, 2012) ön planda olduğu belirtilmektedir. Yücel, Atalay & Gürkan (2015) tarafından yapılan çalışmada sporda şiddetin temelinde taraftar ve seyircilerin yer aldığı belirtilmiş, taraftarları şiddete yönelten unsurların başında eğitim durumu, ekonomik durum, alkol kullanımı ve aile içi iletişim gibi sorunların geldiği ifade edilmiştir.

Futbol oyunu başta olmak üzere taraftar şiddeti diğer spor dallarında da sıklıkla görülmektedir. Taraftar şiddetinin yanında spor alanında karşılaşılan birçok istenmeyen durum bulunmaktadır. Spor alanında istenmeyen durumların ve olayların önüne geçmek için birçok önlem ve yasal tedbir alınmaktadır. Bunun yanında sporda istenmeyen olayların en aza

indirilmesi için birçok akademik araştırmanın yapıldığı, yapılan çalışmalarda sporda istenmeyen olaylara neden olan değişkenlerin değerlendirildiği görülmektedir. Ancak yapılan araştırmalarda genellikle taraftar görüşlerinin ele alındığı göze çarpmaktadır. Literatürde yer alan araştırmalardan farklı olarak, yapılan bu araştırmada sporda istenmeyen olaylara ilişkin olarak beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır.

## MATERYAL ve METOT

Araştırmaya 2015-2016 eğitim ve öğretim yılında Siirt Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencisi olan 43 kadın ve 71 erkek olmak üzere toplam 114 üniversite öğrencisi katılmıştır. Araştırmaya katılan öğrenciler yüksekokul bünyesinde tesadüfî yöntem ile belirlenmiştir. Araştırmaya sadece gönüllü öğrenciler dâhil edilmiştir. Hiçbir öğrenci araştırmaya katılması için zorlanmamıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyet ve öğrenim gördükleri sınıf düzeylerine göre dağılımları Tablo 1’de sunulmuştur.

**Tablo 1. Araştırmaya katılan öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıf ve cinsiyetlerine göre dağılımları**

Değişken	Seçenek	n	%
Sınıf	1. Sınıf	65	57,0
	2. Sınıf	49	43,0
	Toplam	114	100,0
Cinsiyet	Kadın	43	37,7
	Erkek	71	62,3
	Toplam	114	100,0

Tablo 1 incelendiği zaman, araştırmaya katılan öğrencilerin %57’sinin 1. sınıf, %43’ünün ise 2. sınıf öğrencilerinden meydana geldiği tespit edilmiştir. Öğrencilerin cinsiyetlerine göre dağılımları incelendiği zaman, %37,7’sinin kadın, %62,3’ünün ise erkek öğrencilerden meydana geldiği belirlenmiştir.

### Verilerin Toplanması

Araştırmaya katılan öğrencilerin sporda şiddet ve istenmeyen davranışlara ilişkin görüşlerinin belirlenmesinde anket kullanılmıştır. Kullanılan anket iki bölümden oluşmaktadır. Anketin ilk bölümünde öğrencilerin demografik özelliklerinin tespit edilmesinde kullanılan iki soru yer almaktadır. Bu sorular ile öğrencilerin cinsiyet ve öğrenim gördükleri sınıflara göre dağılımlarının tespit edilmesi amaçlanmıştır. Anketin ikinci bölümünde öğrencilerin sporda şiddet ve istenmeyen davranışlara ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla hazırlanmış toplam 12 soru yer almaktadır. Bu bölümde yer alan ilk 5 soru sporda istenmeyen davranışları, son 7 soru ise sporda şiddet içeren davranışları içermektedir. Öğrenciler bu bölümde yer alan sorulara “Evet” ya da “Hayır” şeklinde cevap vermektedir. Bu bölümde yer alan sorular Şeker (2011) tarafından geliştirilen ankettan alınmıştır.

### İstatistiksel Analiz

Araştırmada elde edilen verilerin istatistiksel analizlerinde SPSS 22.0 programı kullanılmıştır. Öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıflar ve cinsiyetlerine göre yüzdelik dağılımlarının belirlenmesinde frekans analizi kullanılmıştır. Öğrencilerin anket sorularına verdikleri cevapların cinsiyetlerine göre karşılaştırılmasında ise ki-kare analizinden yararlanılmıştır.

## BULGULAR

**Tablo 2. Araştırmaya katılan öğrencilerin sporda istenmeyen davranışlara ilişkin görüşlere katılma sıklıkları**

<b>Sporda istenmeyen davranışlara ilişkin sorular</b>	<b>Seçenek</b>	<b>n</b>	<b>%</b>
Taraftarların sahaya yabancı madde atmasını uygun buluyor musunuz?	Evet	10	8,8
	Hayır	104	91,2
	Toplam	114	100,0
Sporcuların bahis oynamalarını uygun buluyor musunuz?	Evet	30	26,3
	Hayır	84	73,7
	Toplam	114	100,0
Sporcuların maçı kazanmak için hile yapmalarını uygun buluyor musunuz?	Evet	11	9,6
	Hayır	103	90,4
	Toplam	114	100,0
Fair-Play açısından spora şike olaylarının karışmasını uygun buluyor musunuz?	Evet	11	9,6
	Hayır	103	90,4
	Toplam	114	100,0
Sporcuların doping kullanmasını uygun buluyor musunuz?	Evet	11	9,6
	Hayır	103	90,4
	Toplam	114	100,0

Tablo 2 incelendiği zaman, araştırmaya katılan öğrencilerin büyük bir bölümünün sporda istenmeyen davranışları genel olarak onaylamadıkları görülmektedir.

**Tablo 3. Araştırmaya katılan öğrencilerin sporda şiddet içeren davranışlara ilişkin görüşlere katılma sıklıkları**

<b>Sporda şiddet içeren davranışlara ilişkin sorular</b>	<b>Seçenek</b>	<b>n</b>	<b>%</b>
Sporcular tarafından hakemin hatalı kararları neticesinde hakeme yapılan saldırgan şekilde itirazı uygun buluyor musunuz?	Evet	40	35,1
	Hayır	74	64,9
	Toplam	114	100,0
Spor yöneticileri tarafından hakemlere yönelik saldırgan davranışları uygun buluyor musunuz?	Evet	19	16,7
	Hayır	95	83,3
	Toplam	114	100,0
Hakem kararlarının hatalı olduğu gerekçesiyle antrenörlerin hakemlere karşı saldırgan tepki göstermesini uygun buluyor musunuz?	Evet	35	30,7
	Hayır	79	69,3
	Toplam	114	100,0
Hakem kararlarının hatalı olduğu gerekçesiyle taraftarların hakeme karşı saldırgan tepki göstermesini uygun buluyor musunuz?	Evet	22	19,3
	Hayır	92	80,7
	Toplam	114	100,0
Taraftarların takımın başarısızlığı nedeniyle kulüp yönetimine karşı saldırgan şekilde hareket etmelerini uygun buluyor musunuz?	Evet	16	14,0
	Hayır	98	86,0
	Toplam	114	100,0
Taraftarların takımın başarısızlığı nedeniyle kendi takımına karşı saldırgan bir şekilde hareket etmelerini uygun buluyor musunuz?	Evet	10	8,8
	Hayır	104	91,2
	Toplam	114	100,0
Taraftarların takımın başarısızlığı nedeniyle kendi antrenörüne şiddet içerikli eylemlerde bulunmalarını uygun buluyor musunuz?	Evet	11	9,6
	Hayır	103	90,4
	Toplam	114	100,0

Tablo 3 incelendiği zaman, araştırmaya katılan öğrencilerin “Sporcular tarafından hakemin hatalı kararları neticesinde hakeme yapılan saldırgan şekilde itirazı uygun buluyor musunuz?” sorusuna %35,1’inin evet, %64,9’unun hayır cevabı verdikleri, “Spor yöneticileri tarafından hakemlere yönelik saldırgan davranışları uygun buluyor musunuz?” sorusuna öğrencilerin %16,7’sinin evet, %83,3’ünün hayır cevabı verdikleri, “Hakem kararlarının hatalı olduğu gerekçesiyle antrenörlerin hakemlere karşı saldırgan tepki göstermesini uygun buluyor musunuz?” sorusuna öğrencilerin %30,7’sinin evet, %69,3’ünün hayır cevabını verdikleri, “Hakem kararlarının hatalı olduğu gerekçesiyle taraftarların hakeme karşı saldırgan tepki göstermesini uygun buluyor musunuz?” sorusuna öğrencilerin %19,3’ünün evet, %80,7’sinin hayır cevabı verdikleri, “Taraftarların takımın başarısızlığı nedeniyle kulüp yönetimine karşı saldırgan şekilde hareket etmelerini uygun buluyor musunuz?” sorusuna öğrencilerin %14’ünün evet, %86’sının hayır cevabı verdikleri, “Taraftarların takımın başarısızlığı nedeniyle kendi takımına karşı saldırgan bir şekilde hareket etmelerini uygun buluyor musunuz? Sorusuna öğrencilerin %8,8’inin evet, %91,2’sinin hayır cevabı verdikleri, “Taraftarların takımın başarısızlığı nedeniyle kendi antrenörüne şiddet içerikli eylemlerde bulunmalarını uygun buluyor musunuz?” sorusuna öğrencilerin %9,6’sının evet, %90,4’ünün ise hayır cevabı verdikleri sonucuna ulaşılmıştır.

**Tablo 4. Araştırmaya katılan öğrencilerin sporda istenmeyen davranışlara ilişkin görüşlerinin cinsiyete göre karşılaştırılması**

Sporda davranışlara sorular	istenmeyen ilişkin	Cinsiyet	Frekans / yüzde	Evet	Hayır	$\chi^2$	p
Taraftarların sahaya yabancı madde atmasını uygun buluyor musunuz?	uygun	Kadın	f %	2 4,7	41 95,3	1,465	,226
		Erkek	f %	8 11,3	63 88,7		
		Toplam	f %	10 8,8	104 91,2		
Sporcuların oynamalarını uygun buluyor musunuz?	bahis	Kadın	f %	8 18,6	35 81,4	2,117	,146
		Erkek	f %	22 31,0	49 69,0		
		Toplam	f %	30 26,3	84 73,7		
Sporcuların maçı kazanmak için hile yapmalarını uygun buluyor musunuz?		Kadın	f %	5 11,6	38 88,4	,310	,578
		Erkek	f %	6 8,5	65 91,5		
		Toplam	f %	11 9,6	103 90,4		
Fair-Play açısından spora şike olaylarının karışmasını uygun buluyor musunuz?		Kadın	f %	2 4,7	41 95,3	1,978	,160
		Erkek	f %	9 12,7	62 87,3		
		Toplam	f %	11 9,6	103 90,4		
Sporcuların kullanmasını uygun buluyor musunuz?	doping	Kadın	f %	3 7,0	40 93,0	,566	,452
		Erkek	f	8	63		

	%	11,3	88,7
	f	11	103
Toplam	%	9,6	90,4

Tablo 4 incelendiği zaman, araştırmaya katılan öğrencilerin sporda istenmeyen davranışlara ilişkin görüşlerinin cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir ( $p>0.05$ ). Elde edilen bu bulgulara göre, sporda istenmeyen davranışlara ilişkin görüşler üzerinde cinsiyetin önemli bir belirleyici olmadığı söylenebilir.

**Tablo 5. Araştırmaya katılan öğrencilerin sporda şiddet içeren davranışlara ilişkin görüşlerinin cinsiyete göre karşılaştırılması**

Sporda şiddet içeren davranışlara ilişkin sorular	Cinsiyet	Frekans / yüzde	Evet	Hayır	$\chi^2$	p
Sporcular tarafından hakemin hatalı kararları neticesinde hakeme yapılan saldırgan şekilde itirazı uygun buluyor musunuz?	Kadın	f %	17 39,5	26 60,5	,600	,439
	Erkek	f %	23 32,4	48 67,6		
	Toplam	f %	40 35,1	74 64,9		
	Kadın	f %	4 9,3	39 90,7		
Spor yöneticileri tarafından hakemlere yönelik saldırgan davranışları uygun buluyor musunuz?	Erkek	f %	15 21,1	56 78,9	2,696	,101
	Toplam	f %	19 16,7	95 83,3		
	Kadın	f %	12 27,9	31 72,1		
	Erkek	f %	23 32,4	48 67,6		
Hakem kararlarının hatalı olduğu gerekçesiyle antrenörlerin hakemlere karşı saldırgan tepki göstermesini uygun buluyor musunuz?	Toplam	f %	35 30,7	79 69,3	,253	,615
	Kadın	f %	5 11,6	38 88,4		
	Erkek	f %	17 23,9	54 76,1		
	Toplam	f %	22 19,3	92 80,7		
Hakem kararlarının hatalı olduğu gerekçesiyle taraftarların hakeme karşı saldırgan tepki göstermesini uygun buluyor musunuz?	Kadın	f %	1 2,3	42 97,7	7,846	,005
	Erkek	f %	15 21,1	56 78,9		
	Toplam	f %	16 14,0	98 86,0		
	Kadın	f %	2 4,7	41 95,3		
Taraftarların takımın başarısızlığı nedeniyle kulüp yönetimine karşı saldırgan şekilde hareket etmelerini uygun buluyor musunuz?	Erkek	f %	8 11,3	63 88,7	1,465	,226
	Toplam	f %	10 8,8	104 91,2		
	Kadın	f %	2 4,7	41 95,3		
	Erkek	f %	8 11,3	63 88,7		
Taraftarların takımın başarısızlığı kendi takımına karşı saldırgan bir şekilde hareket etmelerini uygun buluyor musunuz?	Toplam	f %	10 8,8	104 91,2	1,465	,226
	Kadın	f %	2 4,7	41 95,3		
	Erkek	f %	8 11,3	63 88,7		
	Toplam	f %	10 8,8	104 91,2		

Taraftarların başarısızlığı	takımın nedeniyle	Kadın	f	3	40		
kendi içerikli bulunmalarını buluyor musunuz?	antrenörüne şiddet eylemlerde uygun	Erkek	f	8	63	,566	,452
		Toplam	%	11,3	88,7		
			f	11	103		
			%	9,6	90,4		

Tablo 5 incelendiği zaman, araştırmaya katılan öğrencilerin “Taraftarların takımın başarısızlığı nedeniyle kulüp yönetimine karşı saldırgan şekilde hareket etmelerini uygun buluyor musunuz?” sorusuna verdikleri cevapların cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ( $p<0.05$ ). Buna göre, erkek öğrencilerle kıyaslandığı zaman kadın öğrencilerin “Taraftarların takımın başarısızlığı nedeniyle kulüp yönetimine karşı saldırgan şekilde hareket etmelerini uygun bulmama” düzeylerinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin sporda şiddet içeren davranışlara ilişkin diğer görüşlerinin cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır ( $p>0.05$ ).

## TARTIŞMA ve SONUÇ

Araştırmaya katılan öğrencilerin sporda istenmeyen davranışlara ilişkin görüşleri değerlendirildiği zaman, gerek kadın gerekse de erkek öğrencilerin “Taraftarların sahaya yabancı madde atması”, “Sporcuların bahis oynamaları”, “Sporcuların maçı kazanmak için hile yapmaları”, “Fair-Play açısından spora şike olaylarının karışması” ve “Sporcuların doping kullanmaları” gibi sporda istenmeyen davranışları genel olarak onaylamadıkları tespit edilmiştir. Cinsiyetler arasındaki karşılaştırma sonuçları değerlendirildiği zaman, kadın ve erkek öğrencilerin sporda istenmeyen davranışlara ilişkin görüşlerinin benzerlik gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Elde edilen bu bulgulara göre hem kadın hem de erkek spor bölümü öğrencilerinin sporda istenmeyen davranışları onaylamadıkları söylenebilir.

Şeker (2011) tarafından yapılan benzer bir araştırmada, lise ve üniversite öğrencilerinin sporda istenmeyen davranışlara ilişkin görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada hem kadın hem de erkek öğrencilerin sporda istenmeyen davranışları büyük oranda onaylamadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bu araştırma bulguları bizim çalışma sonuçlarımızı desteklemektedir. Literatürde yer alan birçok araştırma bulgusu da taraftarların şiddet ve saldırganlık olaylarını onaylamadıklarını göstermektedir. Kuru & Var (2009) tarafından yapılan araştırmada, futbol taraftarlarının büyük bir bölümünün (%83,4) müsabaka öncesi, esnası ve sonrasında şiddet olaylarına karışmadıkları tespit edilmiştir. Taştan (2009) tarafından yapılan araştırmada ise futbol taraftarlarının şiddet eğilimlerinin (sahaya yabancı madde atma, antrenöre küfretme, futbolculara küfretme) yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Araştırmada elde edilen bulgular ve literatürde yer alan araştırma sonuçları değerlendirildiği zaman, farklı coğrafi bölgelerde yaşayan taraftarların sporda şiddet ve istenmeyen olaylara yönelik yaklaşımlarının birbirinden farklı olduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan spor bölümü öğrencilerinin büyük bir bölümünün sporda şiddet içeren birçok davranışı onaylamadıkları tespit edilmiştir. Cinsiyet değişkenine göre incelendiği zaman, hem kadın hem de erkek öğrencilerin sporda şiddet içeren birçok davranışa yönelik tutumlarının benzerlik gösterdiği tespit edilmiştir. Araştırmada hem kadın hem de erkek katılımcıların özellikle hakemlere yönelik fiziksel ve sözlü şiddet girişimlerini büyük oranda onaylamadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonucun ortaya çıkmasının temelinde, araştırmaya

katılan öğrencilerin spor bölümlerinde öğrenim görmelerinin ve sporda değerler konusunda bilinçli olmalarının yattığı düşünülebilir.

Koçer (2012) tarafından yapılan araştırmada, taraftarların saldırganlık eğilimleri üzerinde cinsiyetin önemli bir belirleyici olduğu tespit edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre kadın taraftarların şiddet ve saldırganlık eğilimlerinin erkek taraftarlardan daha düşük olduğu tespit edilmiştir. Kuru & Var (2009) tarafından yapılan araştırmada kadın ve erkek taraftarların sporda saldırganlık eğilimlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada kadın taraftarlar ile kıyaslandığı zaman erkek taraftarların daha fazla şiddet olayına karıştıkları tespit edilmiştir. Araştırmada elde edilen bulgular ve literatürde yer alan çalışmalar değerlendirildiği zaman, cinsiyetin taraftar şiddetini farklı boyutlarda etkilediği görülmektedir. Bu sonucun ortaya çıkmasının temelinde, kadın ve erkek taraftarların futbola bakış açılarının ve futboldan beklentilerinin farklı olmasının yattığı düşünülebilir.

Sonuç olarak, araştırmaya katılan spor bölümü öğrencilerinin sporda istenmeyen davranışlar ile sporda şiddet içeren davranışları büyük ölçüde onaylamadıkları belirlenmiştir. Bunun yanında öğrencilerin sporda istenmeyen davranışlar ve şiddet içeren davranışlara ilişkin görüşlerinin cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermediği bulunmuştur. Araştırmada elde edilen bulguların genel olarak literatürle paralellik gösterdiği görülmüştür. Bu kapsamda sporda şiddet ve istenmeyen davranışlara ilişkin görüşler üzerinde cinsiyetin önemli bir belirleyici olmadığı söylenebilir.

## KAYNAKLAR

- Bahadır, Z. (2006). *Futbol seyircisinin sosyo-ekonomik-kültürel yapısının şiddet eylemine etkisi (Konyaspor örneği)*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.
- Bilir, P. & Sangün, L. (2014). Adana Demirspor ve Adanaspor futbol taraftarlarının şiddet eğilimleri. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 56-65.
- Demirel, G. (2013). *Emniyet mensuplarına göre futbol seyircisini saldırganlık ve şiddete yönlendiren futbol etkenlerinin araştırılması*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Balıkesir Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Balıkesir.
- İlhan, E., & Çimen, Z. (2011). Spor alanlarında şiddet ve spor medyasının etkileri: Spor yazarlarının algıları. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 5(3), 224-234.
- Koçer, M. (2012). Futbol derneklerine üye olan taraftarların şiddet ve holiganizm eğilimlerinin belirlenmesi: Kayseri örneği. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 32, 111-135.
- Kuru, E., & Var, L. (2009). Futbol seyircilerinin spor alanlarındaki saldırganlık davranışları hakkında betimsel bir çalışma (Kırşehir ili örneği). *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(2), 141-153.
- Özen, Ü., Eygü, H., & Kabakuş, A. K. (2013). Üniversite öğrencilerinin sporda şiddet ve saldırganlık algıları. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Elektronik Dergisi*, 7, 323-342.
- Özsoy, S. (2011). Spor gazetelerinin başlıklarında militarist ve şiddet içerikli metaforlar. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 1, 88-114.
- Piquero, A. R., Jennings, W. G., & Farrington, D. P. (2015). The life-course offending trajectories of football hooligans. *European Journal of Criminology*, 12(1), 113-125.
- Reyhan, S. (2015). Türk futbolunda taraftar şiddetinin boyutları ve taraftar şiddetini etkileyen unsurların değerlendirilmesi. *Uluslararası Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 30-41.

- Şeker, R. (2011). *Lise ve üniversite düzeyinde öğrenim gören gençlerin, sporda şiddet ve istenmeyen davranışlara karşı görüşlerinin incelenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kahramanmaraş.
- Tanrıverdi, H. (2012). Spor ahlakı ve şiddet. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 5(8), 1071-1093.
- Taştan, Ş. (2009). *Futbol Taraftarlığı ve şiddet olgusu farklı taraftar gruplarında şiddet eğilimleri üzerine karşılaştırılmalı sosyolojik bir araştırma*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Mersin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Mersin.
- Tutkun, E., Taşmektepligil, M. Y., Canbaz, S., Acar, H., & Çon, M. (2012). Samsunspor taraftarlarının sosyo- ekonomik özellikleri ve şiddete eğilimleri. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, 14(1), 56-63.
- Van Der Meij, L., Klauke, F., Moore, H. L., Ludwig, Y. S., Almela, M., & Van Lange, P. A. (2015). Football fan aggression: the importance of low Basal cortisol and a fair referee. *PloS One*, 10(4), DOI: 10.1371/journal.pone.0120103
- Yücel, A.S., Atalay, A., Gürkan, A. (2015). Sporda şiddet ve saldırganlığı etkileyen unsurlar. *Uluslararası Hakemli Psikiyatri ve Psikoloji Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 68-90.

### EXTENDED ABSTRACT

Football which has become a popular game all over the world affects the lives of the people and the society in many ways. When approached at professional level, football game is considered as great market, and a phenomenon including economic buoyancy in itself. When approached personally, football is one of the main activities with which people spend their free times. Individuals who actively participate in football both improve their health and enhance their basic motor skills. Additionally, people spending their free time by participating in football matches as a fan get away from stress and relieve psychologically. Football with lots of benefits for human and society life also consists of lots of negativity against social structure and sport ethics. At the top of the negativities mentioned, there comes violence, hooliganism, match fixing and doping. Not only football players and fans but also managements and media take part in these common negative behaviors. There are a lot of underlying factors in these negative courses of action. There are lots of demographic variables among these factors and a great number of researches existing in the literature deals with the effects of demographic characteristics in hooliganism and unwanted behaviors in sports. Investigation of gender effect on unwanted behaviors and violent behaviors in sports were aimed in this research, as well.

In total, 114 university students, 43 of which was female and 71 of which male studying in Siirt University School of Physical Education and Sports department in 2015-2016 academic year took part in this research. A survey was used in determining the opinions of the participants about violence and unwanted behaviors in sports. The survey used composed of 2 main parts. In the first part of the survey, there were two questions used in determining the demographic features of the participants. With the help of these questions, it was aimed to determine the distribution of the participants based on their gender and their grades. In the second part of the survey, There are 12 questions in total prepared with the aim of determining the opinions of the participants about the violence and unwanted behaviors in sport. In this part, the first 5 questions consists of unwanted behaviors and the last 7 questions deals with the behaviors of violence in sports. Students answer questions in this part with two possible answers: Yes or No. The questions in this part was taken from the survey invented by Şeker (2011).

In the statistical analysis of the data obtained from the survey, SPSS 22.0 was used. In the analysis of the students, frequency analysis was used to determine the percentage of the participants based on their grades and gender. In the comparison between the genders and the responses given, chi-square analysis was used.

When the opinions of the students participating in the research about unwanted behaviors in sports was evaluated, both men and women was confirmed to be against of “Throwing things on to the field of play”, “Sport players betting”, “Sport players cheating to win a match”, “match fixing scandals” and “sport players using doping”. When the results were evaluated based on gender, it was found out that both sexes have similar opinions about unwanted behaviors in sports. Based on the data obtained, it can be said that both sexes of the School of Physical Education and Sports department does not approve the unwanted behaviors in sports.

In a similar research carried out by Şeker (2011), it was aimed to investigate the opinions of the university and high school students about the unwanted behaviors in sports. In the research mentioned, it was resulted that both male and female students does not approve the unwanted behaviors in sports. The discoveries of this research support our results. A great deal of research findings in the literature also shows that fans do not approve violence and hooliganism. In a research carried out by Kuru & Var (2009), a great percentage of the football fans (%83,4) was found not to involve in violence before, during and after the match. In another research carried out by Taştan (2009), the tendency of the football fans to violence (throwing something to the playing field, using an abusive language towards the manager and the footballers) was found out to be at a high level. When the findings obtained from the study and the results of the studies in the literature compared, it can be said that fans living in different geographical regions have a different attitude towards football.

Most of the students participating in this research were found out that they do not approve most of the behaviors containing violence. When studied according to the gender variable, the attitudes of both male and female students are found to show some similarities. It was resulted in this research that both male and female participants do not mostly approve physical and verbal violence attempts especially towards the referees. The reason underlying this result is that the participants are studying at the School of Physical Education and Sports department and it can be thought that they are conscious about the values in sport.

In a research carried out by Koçer (2012), it was found out that gender has an important effect on the tendency of violence of the fans. Based on the results obtained, female fans have a lower tendency to violence and aggression than men. In a research carried out by Kuru & Var (2009) It was aimed to investigate the tendency of violence of male and female fans. In that research, it was found out that male fans, when compared with females, involved more in violence in sport. When the results obtained from the research and other researches in the literature analyzed, it is seen that gender affects violence at different sizes. The reason underlying this result is that it can be thought that male and female fans have different perspective about football and their expectancy from football is different.

To sum up, it was defined that students studying at the School of Physical Education and Sports department do not approve behaviors including violence and other unwanted behaviors. Additionally, it was found out that there is no gender difference about violence and unwanted behaviors in sport. The results of the research are found be parallel with the

literature. In this context, it can be said that gender is not a determiner about the thoughts of people about violence and unwanted behaviors.